

Asia: VN/26111/2023

Tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraportti

TIETOSUOJAN YLEISSÄÄDÖKSET (EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki)

Onko tietosuojan yleissäädösten yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain soveltamiseen koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä, jotka voisivat vaikeuttaa julkisen palvelun järjestämistä?

-

Jos on, minkälaisista haasteista tai epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko jonkin yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain säännöksen havaittu estävän viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Onko tietosuojan yleissäädösten havaittu estävän tai rajoittavan tiedon tai henkilötietojen hyödyntämistä tai käsittelyä tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät tai rajoittavat tiedon käsittelyä?

-

VIRANOMAISTEN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ KOSKEVA KANSALLINEN ERITYISSÄÄNTELY

Onko kansalliseen erityissääntelyyn, jossa on kyse viranomaisten suorittamasta henkilötietojen käsittelystä (mukaan lukien henkilötietojen luovuttamisesta), koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä?

-

Jos on, minkälaisista haasteista ja epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko kansallisen erityislainsäädännön henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten havaittu estävän tietojenvaihdon sellaisten viranomaisten (tai julkista hallintotehtävää hoitavien) välillä, jotka tarvitsevat tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista tai julkisen palvelun tarjoamista varten?

-
Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät viranomaisten välistä tietojenvaihtoa?

-
Onko kansallisessa erityislainsäädännössä tunnistettu muita esteitä julkisen palvelun tarkoituksenmukaiselle järjestämiselle?

-
Jos kyllä, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät julkisen palvelun tarkoituksenmukaista järjestämistä?

YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN SALLIMAN KANSALLISEN SÄÄNTELYLIKKUMAVARAN KÄYTTÖ

-
Onko yleisen tietosuoja-asetuksen sallimaa kansallista sääntelyliikkumavaraa käytetty tarkoituksenmukaisella tavalla viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

-
Jos ei, tulisiko kansallista sääntelyliikkumavaraa käyttää enemmän?
Jos kyllä, miltä osin ja miten liikkumavaraa tulisi käyttää nykyistä enemmän julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

-
Puuttuuko kansallisesta erityislainsäädännöstä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat viranomaisten välisen tiedon liikkumisen siten, että julkinen palvelu voitaisiin järjestää tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kyllä, mistä puutteesta ja palvelusta on tarkalleen ottaen kyse?

-
Onko kansallisessa erityislainsäädännössä käytetty sääntelyliikkumavaraa tarpeettomasti? Jos on, miltä osin ja mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse?

YLEISET KOMMENTIT

-
Puuttuuko väliraportin liitteestä 1 lakeja, joita olisi hyvä arvioida kokonaisuudistuksen yhteydessä?

Muut kommentit

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan väliraportissa ei ole riittävästi huomioitu julkisten palvelujen digitalisointia mahdollistavien tekoälyä ja kone-oppimista hyödyntävien järjestelmien kehittämistä

henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta. Usein tekoälypohjaisten työkalujen kouluttaminen vaatii paljon tietoja. Nämä tiedot voivat olla henkilötietoja ja sisältää myös erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tai arkaluonteisiksi katsottavia henkilötietoja. Jatkotyössä on tärkeää huomioida EU:n tekoälyasetus (2024/1689) ja sen yhteensovittaminen EU:n tietosuojasetuksen kanssa sekä mitä mahdollisia muutoksia se edellyttää yleisesti henkilötietojen käsittelyä koskeviin vaatimuksiin.

Väliraportin kohdassa 5.2 on esitetty tarkempaa arviointia edellyttävänä kysymyksenä se, olisiko tietosuojalain 4 §:n 2 kohtaa tarkoituksenmukaista täsmentää. Finanssivalvonta kannattaa kyseisen kohdan jatkotyöstämistä.

Tietosuojalain 4 § 2 kohdan perusteella tapahtuva henkilötietojen käyttö kehittämis- ja innovaatiotoimintaan edellyttää pääsääntöisesti käyttötarkoitus-sidonnaisuutta ja sitä, että henkilötietojen käsittelyllä on kiinteä yhteys alkuperäiseen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen. Tällainen yhteys voidaan helpommin perustella silloin, kun kyse on viranomaisen itsensä rekisteröidyltä keräämistä henkilötiedoista. Valvontaviranomaiselle kertyy kuitenkin valvonnan yhteydessä henkilötietoja, jotka valvottava on kerännyt osana omaa asiakassuhdettaan (esim. asiakkaan tuntemista koskevat tiedot) ja valvova viranomainen saa näitä tietoja laissa säädetyn tiedonsaantioikeuden perusteella valvontatoimia varten.

Jotta valvova viranomainen voi kehittää valvontaan liittyviä tekoälypohjaisia työkaluja toimiviksi ja tehokkaiksi, tulee olla mahdollista käyttää myös edellä kuvattuja valvontatietoja digitaalisten työkalujen kehittämisessä. Tämä tulisi selkeyttää ja määritellä täsmällisemmin tietosuojalaissa, sillä valvonnan puitteissa saatava aineisto voi sisältää myös arkaluonteisiksi luokiteltavia henkilötietoja, joiden hyödyntäminen anonymisoituna ei tuo riittävää tarkkuutta tai tehokkuutta. Tietosuojalain selkeyttämisellä vältettäisiin se, että tulkinnanvaraisen sääntelyn takia valvova viranomainen ei uskalla tehokkaasti hyödyntää digitaalisia työkaluja.

Jatkotyössä tulisi myös huomioida, että finanssimarkkinoita valvovien EU-viranomaisten tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa valvontaa raportoinnin ja tietojen keräämisen keskittämällä kansallisilta viranomaisilta EU:n tasolle. Nämä tiedot sisältävät usein henkilötietoja. Tietosuojasääntelyä tulisi tarkastella siitä näkökulmasta, että se mahdollistaa viranomaistoiminnan ja valvonnan tehostamisen sekä tiedon tehokkaan vaihdon eri kansallisten viranomaisten välillä.

Julkishallinnon palvelujen tehokkuutta ja digitalisaatiota tukisi se, että luonnollisen henkilön tai yrityksen ei tarvitse toimittaa viranomaisille tietoja useaan kertaan, vaan samoja tietoja voitaisiin hyödyntää laajemmin viranomaistoiminnassa ilman, että tietoja on annettava uudelleen. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan jatkotyössä olisi syytä selvittää, millä ratkaisuilla tähän tavoitteeseen olisi mahdollista päästä.

Tuominen Susanna
Finanssivalvonta